

Delårsrapport per den 31 mars med prognos för helår 2024

Överförmyndarnämnden

Innehåll

Året i korthet utifrån nämndens uppdrag och inriktning	3
Händelser av väsentlig betydelse	5
Förväntad utveckling	5
Ekonomi	6
Resultat och helårsprognos.....	6
Volymtal, personalstatistik och nämndindikatorer.....	7
Volymutveckling.....	7
Personal.....	7
Nämndindikatorer	7

Bilagor

- Uppföljning av förvaltningens verksamhetsplan

Nämndens uppdrag

Överförmyndarnämndens uppdrag är att följa upp att frivilliga personer som utsetts av tingsrätten att vara god man, förvaltare eller förordnad förmyndare sköter sina uppdrag för de huvudmän som inte själva kan tillvarata sina rättigheter. Även föräldrar kan stå under Överförmyndarnämndens tillsyn i de fall omyndiga barn har stora förmögenheter eller tar del i större rättshandlingar. Verksamheten är obligatorisk i alla kommuner och tillhör sektor välfärd och socialpolitik i Linköpings kommun. I reglementet anges att verksamheten styrs av de till området hörande lagar, förordningar och föreskrifter, så som föräldrabalk, förmyndarskapsförordning, ärvdabalk, äktenskapsbalk, lag om god man för ensamkommande barn m.fl.

Utöver tillsynen bistår nämnden tingsrätten i utredningar inför beslut om godmanskap eller förvaltarskap samt rekryterar och utbildar nya gode män och förvaltare. Under pågående uppdrag måste gode män och förvaltare inhämta överförmyndarnämndens samtycke vid olika rättshandlingar så som uttag från spärrade konton, arvskiften, fastighetsförsäljningar med mera. Överförmyndarnämnden fattar också beslut om arvode beroende på uppdragets karaktär och tar ställning till i vilken mån huvudmannen utifrån lagstiftningen själv ska stå för kostnaden eller om kommunen ska träda in.

Delårsrapporten är en uppföljning av överförmyndarnämndens samlade verksamhet utifrån bland annat reglemente, internbudget och förvaltningens verksamhetsplan.

Genom uppföljningen kan slutsatser dras för att ta fram planer och aktiviteter för fortsatt utveckling. Syftet med uppföljning är att säkerställa att verksamhetens resurser används till det som avsetts, få god ekonomisk kontroll och att säkerställa att verksamheten bedrivs inom tilldelade ramar och i linje med målen för god ekonomisk hushållning.

Året i korthet utifrån nämndens uppdrag och inriktning

Måluppfyllelse

Överförmyndarenheten bedöms för helåret 2024 ha goda förutsättningar att ha en hög grad av efterlevnad av de av överförmyndarnämnden uppsatta målen, utifrån de aktiviteter som planerats för året. Samtliga aktiviteter är antingen pågående eller har en plan för hantering under året.

Det som fortsatt vara en svårighet är fördröjningen i implementeringen av det nya verksamhetssystem och indikatorn att 60 % av ställföreträdarna är aktiva via det nya verksamhetssystemets digitala kanaler. Arbete pågår och aktiviteter bland annat i form av utbildningar är planerade. Men eftersom registrering ännu inte sker i någon större omfattning i det digitala systemet medför det troligen att effekterna inte kommer att kunna mätas förrän verksamhetsåret 2026.

Arbetet med att implementera nya arbets sätt i verksamheten kommer även ha påverkan på övrig verksamhet i och med att arbetet sker med befintliga personalresurser, något som kan minska möjligheter att driva annan utveckling på enheten.

Utvecklingsarbete

Enheten har under 2023 haft en hög rörlighet i personalgruppen som bidragit till en hög arbetsbelastning 2023, vilket även påverkar kärnverksamheten under 2024. Även om rörligheten nu är mer stabil har hela 44 % av personalgruppen arbetat mindre än ett år i verksamheten, vilket bidrar till en fortsatt hög arbetsbelastning då det tar ett – två år innan man lär sig yrket.

Under första kvartalet lämnar alla ställföreträdare in redovisning för föregående år. Den 31 mars har 979 årsräkningar inkommit och ett 30-tal har fått påminnelse om inlämning.

Antalet uppdrag följer den förväntade ökningen av personer i behov av god man eller förvaltare.

Överförmyndaren ska, enligt förvaltningslagen, se till att granskningen av redovisningshandlingarna sker så snabbt och enkelt som möjligt utan att rättssäkerheten eftersätts. En snabb handläggning hos överförmyndaren är av rättssäkerhetsskäl viktig för huvudmannen som annars kan riskera att dennes personliga eller ekonomiska förhållanden försämras. Handläggningstiden för granskningen bör inte överstiga sju månader.

I nuläget är det oklart om denna tidsperiod kommer kunna hållas 2024. För 2023 var efterlevnaden lägre än tidigare år och inte i nivå med den praxis som JO förespråkar till följd av den rörlighet som var i personalgruppen.

Kommunens strategiska utvecklingsuppdrag kommer under året att lyftas in i nämndens arbete genom att:

- arbetet med att sammanställa kontinuitetshanteringsplanen sker i den struktur som kommunen tagit inom arbetet med civilt beredskap. Förberedelser har skett under lång tid i verksamheten, varför kunskap finns sedan tidigare. Under året planeras dock uppföljning att ske för implementering och uppdatering för att hanteringen ska vara känd i personalgruppen.
- verksamheten arbetar löpande efter att minska strukturella orsaker till segregation genom att ha rätt förutsättningar för samtliga ställföreträdare och huvudmän vilket sker både vid rekrytering, uppdatering av information och vardagsstöd.
- digitaliseringsarbetet fortsätter i och med implementering av E-Wärna som stöd för ställföreträdare, vilket även förväntas bidra till att en högre grad av effektivisering uppnås. Under första kvartalet har en pilotgrupp av ställföreträdare deltagit i arbetet med att testa systemet och säkerställa att det möter behoven. Under april kommer utbildning ske även för övriga intresserade ställföreträdare.

- enheten har under vårens APT inlett arbetet med friskfaktorer vilket kommer utvecklas fortsatt under året. Under april kommer även koppling ske när resultatet av den årliga arbetsmiljöenkäten sammanställts.

Överförmyndarnämnden har lyft fram fyra nämndspecifika uppdrag till överförmyndarenheten, dessa är:

- förstudie kring arvodesriktlinjer som planeras att genomföras under våren 2024, men till följd av hög arbetsbelastning har den ännu inte startat. Det är dock ett viktigt arbete som kan komma att ha hög påverkan på både arbetsbelastning, verksamhetssystem och ekonomi för nämnden.
- ökad digitalisering i verksamheten och till ställföreträdare, där arbetet med att följa kommunens riktning mot ökad digitaliseringen finns med i alla styrdokument och även i de nämndspecifika uppdragen.
Enheten kommer under 2023 och kommande år fortsatt arbeta i riktning mot ökad digitalisering bland annat genom att utbilda i och tillgängliggöra E-Wärna som stöd i uppdragen.
- utveckla metoder för rekrytering av ställföreträdare
Överförmyndarenheten har ett ständigt behov av att attrahera och rekrytera nya ställföreträdare. Under våren planeras flera aktiviteter in och ny kommunikationsplan är under framtagande. Enheten samverkar även med Frivilligcenter (FC) som organisatoriskt finns under Socialförvaltningen för att tillsammans kunna hitta en långsiktig strategi för rekrytering och tillsammans kunna nå fler potentiella uppdragstagare.
- lyfta utredningssekreterare och specialister som prioriterad grupp i kommande löneöversyn. Överförmyndarenheten har lyft upp nämndens uppdrag avseende översyn av lönestrukturen till förvaltningens HR chef så att gruppen uppmärksammas inför kommande löneöversyn. Även omvärldsbevakning genomförs för att ha ett brett underlag inför kommande löneöversyn. Löneöversynen för 2024 har inte påverkats av nämnduppdraget.

Ekonomi, belopp tkr

	Prognos helår	Budget 2024	Avvikelse
Verksamhetens nettokostnader	19 456	19 456	0
Investeringar, netto	0	0	0

Händelser av väsentlig betydelse

Implementeringen av nytt verksamhetssystem slutfördes inte under 2023 som planerat, utan kommer slutföras under 2024. Förutom påverkan i arbetsgruppen med att lära om och göra på nya sätt har vissa utvecklingsområden inte kunnat genomföras varför effekterna av implementeringen inte kommer att märkas av förrän 2025 och 2026.

Förseningen av införandet innebär att en större andel av kostnaderna kommer belasta 2024 års budget än planerat. Det finns en mindre post avsatt i budgeten men det är osäkert om dessa medel kommer räcka.

Till följd av nytt verksamhetssystem har den överförmyndarstatistik som årligen lämnats till Länsstyrelsen inte varit jämförbar med tidigare år. Enheten följer detta och fortsatt arbete med att säkerställa statistikuttag kommer att ske löpande under 2024.

Målgruppen som behöver ställföreträdare ökar i och med den demografiutveckling som är i samhället. Men även komplexiteten hos målgruppen ökar då fler har samsjuklighet som bidrar till svårare uppdrag och mer utsatthet både hos medarbetare och ställföreträdare. Detta leder till en ökning av behov av att fler uppdrag lämnas till professionella ställföreträdare, vilket i sin tur medför ökade kostnader. Överförmyndarenheten har tagit fram ett nytt avtalsförslag för att minska kostnadsutvecklingen samt har en pågående dialog med den kommunala utföraren för att kunna möta utvecklingen så effektivt som möjligt.

Flera förslag finns även inom verksamheten för att kunna möta behoven, men utmaningen är att rätta till både för kärnverksamheten och de utvecklingsbehov som verksamheten står inför.

För att kunna hantera kriser och/eller jävsituationer som kan uppstå har Linköpings kommun samverkansavtal med Finspångs kommun. Nytt avtal är under upprättande med Västra Mälardalens överförmyndarverksamhet för att på så sätt kunna ha färdiga strukturer vid tillfälliga behov eller vid jävsituationer som inte kan hanteras i den egna verksamheten.

Länsstyrelsen, som även är tillsynsmyndighet, har meddelat att de inte kommer genomföra inspektion under 2024. Vid tidigare granskning har ingen kritik lämnats gällande nämndens verksamhet.

Förväntad utveckling

Den prognostiserade demografiska utvecklingen där målgruppen 80+ väntas öka med 35 % till 2032 är en utmaning för många verksamheter i kommunen, inklusive överförmyndarenheten. Förutom målgruppen 80+ ökar även målgruppen med personer med samsjuklighet och förväntas framåt kräva mer och större insatser.

Denna utveckling förväntas bidra till att överförmyndarenhetens behov av utökade resurser kommer att öka för att kunna upprätthålla nämndens verksamhet och säkerställa en rättssäker handläggning.

Till detta kommer även ökade de förväntade ökade kostnaderna för de professionella ställföreträdarna som tilldelas en större volym uppdrag när det är svårt att kunna kontraktera ideella ställföreträdare.

Även den kompetensutmaning som många verksamheter står inför finns hos överförmyndarenheten i och med att det krävs en bred och samtidigt specifik kompetens hos personalen inom juridik, ekonomi och beteendevetenskap. Konkurrensen inom denna yrkeskategori gör sig redan påmind vid rekrytering och undertrycker vikten av att arbeta med god arbetsmiljö och konkurrensförmåga löner. Nämnden har gett förvaltningen i uppdrag att se över lönestrukturen under mandatperioden.

Överförmyndarenhetens lokaler har kontrakt till januari 2026 och behov av att se över och planera för nya lokaler behöver ske under året. Det finns en risk både för ökade hyreskostnader samt kostnader för att iordningsställa ändamålsenligt lokaler på annan adress.

Fortsatt utveckling av digitala lösningar kommer kräva resurser från medarbetare inom verksamheten som därmed också bidrar till minskning av produktivitet i kärnuppdraget innan effekterna av digitaliseringen kan förväntas. Detta kan komma att bidra till en ökad belastning i verksamheten och arbetsmiljön.

Ekonomi

Resultat och helårsprognos

Driftsammandrag för resultat 31 mars 2024, belopp tkr

	Redovisat jan-mars 2024	Budget jan- mars 2024	Avvikelse	Redovisat samma period före- gående år
Nämndverksamhet	100	123	23	144
Överförmyndarverksamhet	4 453	4 138	-316	3 161
Familjerätt och familjerådgivning	651	590	-61	578
Flyktingmottagande	-30	31	61	81
Summa nettokostnader	5 174	4 881	-293	3 963

Driftsammandrag för prognos för helår 2024, belopp tkr

	Prognos helår	Budget 2024	Avvikelse	Bokslut 2023
Nämndverksamhet	490	490	0	526
Överförmyndarverksamhet	16 521	16 521	0	16 789
Familjerätt och familjerådgivning	2 322	2 322	0	2 450
Flyktingmottagande	122	122	0	275
Summa nettokostnader	19 456	19 456	0	20 039
<i>varav kostnader</i>	<i>20 378</i>	<i>20 378</i>	<i>0</i>	<i>30 680</i>
<i>varav intäkter</i>	<i>-9 922</i>	<i>-9 922</i>	<i>0</i>	<i>-10 641</i>

Analys och kommentar

Resultat

Överförmyndarnämnden redovisar ett underskott på 293 tkr per den 31 mars 2024. Det beror till största delen på en fördröjning av ersättning för personalkostnad som utlovats på ca 200 tkr. Övriga driftskostnader är något högre än budgeterat, ca 100 tkr, bland annat har en konsultkostnad tillkommit samt IT-kostnaderna är något högre. Första utbetalning av arvoden har skett för godmanskapet 2024 vilket är något tidigare än föregående år. Endast en mindre del av ersättning från huvudmännen har hittills inkommit. Intäkterna inkommer efter att årsräkningarna har inkommit. Det är än så länge svårt att bedöma i vilken takt som dessa intäkter inkommer.

Helårsprognos

Budgetfördelningen 2024 har en något större tyngdpunkt för perioden jan-mars 2024 jämfört med motsvarande period föregående år. Totalt är skillnaden mellan åren särskilt stor. IT-kostnaderna kan komma att bli något högre än budgeterat på grund av försening i implementering av verksamhetssystemet. Flera andra faktorer kan också komma att påverka budgeten med det är för tidigt att dra några slutsatser av detta då inga beslut ännu har fattats. Det görs inte någon justering av budgeten vid delårsbokslut i mars.

Volymtal, personalstatistik och nämndindikatorer

Volymutveckling

Basuppdrag (volymmått)	Mars 2023	Mars 2024	Prognos 2024
Godmanskap enligt kapitel 11 § 1 - § 4 i föräldrabalken	1040	950	1100
Förvaltare enligt kap 11 § 7 föräldrabalken	112	116	125
Förmyndarskap (legala och förordnade förmyndare)	580	578	560
Godmanskap enligt Lag om ensamkommande barn	16	9	20
Ärenden under uppbyggnad och avslutande	57	162	120
Antal ställföreträdare (god man, förvaltare)	552	598	575
Antal förordnade förmyndare	50	44	50

Kommentar

Under 2023 har nytt verksamhetssystem implementerats i verksamheten som medfört att det finns skillnader i statistiktag mellan 2023 och 2024.

Antalet godmanskap varierar över året och det är för tidigt att skriva om prognosen ytterligare för 2024. Dock finns indikationer om att prognosen kan vara något i underkant. Prognosen över kommande år är att behovet bedöms öka, särskilt som man inte kunnat se den förväntade effekten av framtidsfullmakter som man tidigare bedömt. Dessutom behöver antalet ställföreträdare öka för att kunna möta det ökade behovet som den prognostiserade demografikutvecklingen och målgruppens mer komplexa behov visar på.

I tabellen ovan är de sammantagna volymerna för godmanskap och under uppbyggnad/avslut mellan 2023 och 2024 jämförbara, även om värdena i de olika fördelningarna skiljer sig åt.

Personal

Överförmyndarenheten har ett 15-tal medarbetare i yrkesrollerna utredningssekreterare, specialist, enhetschef och administratör. För att klara uppdraget behöver kompetensen hos medarbetarna både vara specifik och bred inom områdena juridik, ekonomi och beteendevetenskap. Den höga personalomsättningen under 2023 är fortsatt kännbar för personalen. Detta i kombination med ökande ärendehantering gör att arbetssituationen är ansträngd. Ny enhetschef finns på plats sedan januari 2024.

Statistik rörande sjukfrånvaro och rörlighet för Överförmyndarenheten ingår i den samlade delårsrapporten för förvaltningen Verksamhetsstöd och service.

Nämndindikatorer

Ingen bedömning av måluppfyllelse för enskilda nämndmål görs per den 31 mars.

Målområde: Medborgare

Kommunövergripande mål: Lättillgänglig, god och jämlik välfärd

Nämndmål	Nämndindikator	2022	2023	Mars 2024	Riktning
Rättssäker tillsynsverksamhet <i>Skapa förutsättningar att kunna</i>	Utredningstid för inlämnade synpunkter och klagomål.	i.u	90 dagar	i.u	80 dagar

Nämndmål	Nämndindikator	2022	2023	Mars 2024	Riktning
<i>agera snabbt i händelse av att en huvudman inte får det stöd denne behöver.</i>	Andel ställföreträdare som tagit ställning till fokusområde 2023 inom område bevaka rätt.	i.u	80%	i.u	85%
Hållbara ställföreträdarskap med god kompetens <i>God kompetens rekryteras, utbildas och bibehålls till frivilliga uppdrag som god man och förvaltare.</i>	Antal ställföreträdare som tar del av utbildningsinsatser.	250	300	i.u	350
	Svarsfrekvens på enkät till nya ställföreträdare,	i.u	75%	i.u	80%
	Genomsnittligt antal dagar för byte då ställföreträdare begärt sig entledigad.	i.u	90	61	60

Målområde: Verksamhet

Kommunövergripande mål: En organisation med hög produktivitet och effektivitet

Nämndmål	Nämndindikator	2022	2023	Mars 2024	Riktning
Effektiv kommunikation <i>Med ett nytt verksamhetssystem möjliggörs digital hantering av handlingar i större utsträckning. Handläggningen kan effektiviseras och handläggningstider förkortas.</i> <i>Genom tydlig och klar skriftlig och muntlig kommunikation ökar effektiviteten för både myndighet och ställföreträdare.</i>	Andel ställföreträdare som är aktiva via det nya verksamhetssystemets digitala kanaler.	i.u	40%	i.u	60%
	Andel ställföreträdare som uppger att kommunikation med Överförmyndarenheten är begriplig.	i.u	70%	i.u	80%